

Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

Ankara,16/04/2019

BARO BAŞKANLIĞI

.....

DUYURU NO:2019/34

Konu: Türkiye Barolar Birliği Simsarlıkla Mücadele Komisyonu Tarafından Hazırlanan Rapor Hakkında.

12 Ocak 2019 tarihinde düzenlenen 37. Baro Başkanları toplantısında alınan karar uyarınca; sigorta alanında kanuna aykırı olarak simsarlık yapan kişi ve şirketlere karşı çalışma grubu oluşturulması konusu Yönetim Kurulumuzun 25 Ocak 2019 günlü toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

Yukarıda sözü edilen kararımızla oluşturulan “Türkiye Barolar Birliği Simsarlıkla Mücadele Komisyonu” tarafından hazırlanan rapor; Yönetim Kurulumuzun 22 Mart 2019 günlü toplantısında görüşülmüş ve hazırlanan rapor hakkında Barolarımızdan somut önerilerini bildirmelerinin istenmesine karar verilmiştir.

Bir örneği ekte gönderilen “Türkiye Barolar Birliği Simsarlıkla Mücadele Komisyonu Tarafından Hazırlanan Rapor” hakkındaki değerli görüş ve önerilerinizin 02 Mayıs 2019 Salı gününe kadar Birliğimize bildirilmesini önemle rica ederim.

Saygılarımla.

Avukat Metin FEYZİOĞLU
Türkiye Barolar Birliği
Başkanı

Eki :

Türkiye Barolar Birliği Simsarlıkla Mücadele Komisyonu Tarafından Hazırlanan Rapor

**TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ
SİMSARLIKLARLA MÜCADELE
KOMİSYONU**

RAPOR

**AV.GÜLTEKİN UZUNALIOĞLU
TBB YK ÜYESİ VE KOMİSYON BAŞKANI**

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANLIĞI SİMSARLIKLARLA MÜCADELE KOMİSYONU

KONU : “Sigorta Aracılık Hizmetleri”, “Hasar Takip Merkezi” gibi adlar altında faaliyet gösteren kişi, şirket ve avukatlara ilişkin sorunlar ve çözüm önerileri.

Trafik kazaları nedeniyle meydana gelen maddi zararların (sakatlık/maluliyet zararı ya da ölüm/destekten yoksun kalma zararı) tazmini için son 10 yıl içerisinde özellikle zararın ödenmesi için sigorta şirketlerine yapılan başvuru işlemleri ve işin davaya dönüşmesi halinde davanın takibi işlemleri, bir kısım kimseler tarafından büyük bir rant olarak görülmüş ve bu alanda insani duygular ve kurallar hiçe sayılarak, avukatlık yetkileri gasbedilerek büyük bir sektör oluşturulmuştur.

En başta az sayıda ve sadece trafik kazalarından kaynaklı tazminatların tahsili için kurulan şirket sayısı, hiçbir yaptırımın olmaması, mücadele edilmemesi ve savcılık makamlarının hukuka aykırı takipsizlik kararları nedeniyle günümüzde 100’lerle ifade edilmekte, aynı zamanda takip edilen işlerin türü genişletilerek iş kazaları, tüketici davaları, gayrimenkul davaları, icra/alacak takibi gibi büyük değerli davaların ya da küçük rakamlar olsa da sürüm şeklindeki davaların da takibi yapılmaya başlanmıştır. “Ne de olsa bir yaptırım yok” denilerek avukatlara tanınan yetkiler her alanda kullanılmaya başlanmış, meslek haline getirilmiştir. Duruşma gibi avukatın zorunlu olması gereken kısımlar için de avukatlarla menfaat karşılığı birlikte çalışmalar başlamıştır. Artık bu tür şirketlerin bazı avukatlar tarafından kurulduğunu da üzülmeye başlanmıştır.

Gerek TBB. gerekse Barolar tarafından yapılan şikayetler, yapılan görüşmeler ile ulaştığımız bilgi ve tecrübelerin neticesinde, vatandaşların büyük mağduriyetine, hukukun, adaletin, vicdanın yok olmasına, toplumun yozlaşmasına, mesleğimizin itibarının yok olmasına sebebiyet verdiğine inandığımız bu sektör ve kişilere, çalışma usullerine, sistemin nasıl işlediğine, vatandaşların uğradıkları maddi ve manevi zararlara ilişkin olarak tespitlerimiz aşağıda maddeler halinde arz edilmiştir.

1- Bu tür şirketlerin sayısına ve gidişata ilişkin hususlar:

2010 yılı civarında yapılan bir çalışmada 30 kadar şirket bulunduğu tespit edilmiş ve şirket çalışanları hakkında savcılık şikayetleri yapılmış idi. Trafik kazalarından kaynaklanan tazminat/sigorta başvuruları ve davalarının takibi için kurulan şirket sayısı günümüz itibarıyla 100’lerle ifade edilmektedir. Ayrıca artık sadece trafik kazalarından kaynaklı davalar değil, iş kazaları, tüketici davaları, gayrimenkul davaları gibi ya sürüm diye tabir edebileceğimiz toplu davalar ya da tek tek ancak yüksek miktarların konuşulduğu davalar/alanlarda da faaliyet göstermeye başlamışlardır. Kurulan şirketler, günden güne büyüyerek neredeyse her il ve ilçede birer temsilci bulundurmaktadırlar. Bu şekilde ülke genelinde faaliyet göstermektedirler. Bu tür şirketlerle avukatların rekabet etmesi mümkün bulunmadığından artık bazı avukatlar da bu tür şirketlerle komisyon/menfaat karşılığında birlikte hareket etmeye, hatta bazı avukatlar tarafından bizzat bu şekilde şirketler kurulmaya başlanmıştır. Tüm mağdur ya da yakınlarına artık anında ulaşmaktadırlar. Bununla da yetinilmemekte derdest olan davanın taraflarına da ulaşılarak önceki

vekili azlettirmektedirler. Bu konuda mücadele edilmez ise önümüzdeki süreçte, artık baş edilemez bir durumun ortaya çıkacağı aşikardır.

2- Ev/hastane ziyaretleri, telefon aramaları:

Meydana gelen bir kazadan hemen sonra mağdur veya müteveffanın yakınları, ülkenin her yanından tanımadıkları kişilerce, hiçbir talep olmamasına rağmen aranılmakta ya da ziyaret edilmektedirler. Cenaze namazlarına dahi iştirak edilerek daha acısını yaşama imkanını bulamamış acılı kişiler rahatsız edilmektedir.

Sigorta aracılık hizmetleri çalışanlarının vekaletname aldıkları ya da iletişime geçtikleri mağdur veya müteveffa yakınlarından bazıları ile yaptığımız görüşmelerde;

- Vekalet almak adına ne gerekiyorsa o şekilde bilgi ve beyanda bulunulduğu, bu nedenle kişiye ve dosyaya göre gerçeklere aykırı farklı beyanlarda bulunulduğu,

- “Biz ... hastanesi veya ... engelliler/sigorta mağdurları derneği ile birlikte çalışmaktayız. Sizin için tüm imkanları seferber edeceğiz. Maaşa bağlatacağız. Hiçbir masraf yapmayacaksınız. Hastanedeki tanıdıklarla birlikte size sakatlık raporu aldıracağız”. Bu şekilde kurulan cümlelerle işe ve konuma resmi bir statü verildiği, muhtemel sıkıntıların gayriresmi yollardan çözüleceği şeklinde umut vaat edildiği,

- Talep olmaksızın iletişime geçildiği, kendilerine nasıl ulaşıldığı, isim ve telefon bilgilerinin nasıl öğrenildiği, arayan ya da ziyarete gelen kişilerin kazadan nasıl haberdar oldukları konusunda bilgi sahibi olmadıkları,

- Arayan ya da ziyarete gelenlerin genellikle şirket yetkilisi olduklarını belirttikleri, bazen de avukat ya da avukat yardımcısı olarak kendilerini tanıttıkları, bazen de “bakanlıktan arıyoruz” denilerek işe resmi bir hüviyet kazandırılma çabasının olduğu,

- Kaza günü başlamak üzere kaza gününü takip eden günlerde de çok sayıda ve de farklı kişilerden telefon aldıkları ve ısrarlı davranıldığı, aramaların 1-2 yıl geçmesine rağmen halen devam ettiği,

- Mağdurların evlerine yapılan çok sayıdaki ziyaretler nedeniyle “daha ilk günden para peşine düştüler” şeklinde çevresince yorumların yapıldığı ve zor durumda kalındığı,

- Çok kısa bir süre içerisinde ve fazlaca bir tazminat hakkı alacağının tahsil edileceğinin taahhüt edildiği, miktar hakkında çok yüksek rakamların telaffuz edildiği, tazminatın alınacağı yönünde kesin ve net konuşulduğu, devamlı umut vaat edilerek vekaletname alındığı,

- Bazen emeklilikle ilgili bir durum olmasa dahi emeklilik hakkının sağlanabileceği gibi gerçeğe aykırı taahhütlerde/beyanlarda bulunulduğu,

- Zarar gören ve yakınlarından sadece bir kişinin değil birden fazla kişinin arandığı, aranan kişinin olumsuz cevap vermesi halinde zarar görenin yakınlarından başkalarının aranıldığı,

- Kazayla ilgili bir avukata vekaletname verilmiş ise bu durumda da kendilerinin devamlı sigorta şirketleri ile çalıştıklarını ve bu sayede kurulan ilişkiler nedeniyle daha kısa sürede ve daha fazla tazminat alabileceklerini söyledikleri, avukatların bu özel ve teknik işi bilmedikleri veyahut da yapacakları işlemlerin avukat ve mahkeme ile ilgisinin olmadığı, başka bir alacağı tahsil edeceklerinin söylenildiği veyahut da yapılacak başka bir işin olduğuna ikna edilmeye çalışılarak vekaletname alındığı,

- Kolay kolay avukatla görüşme olmadığı, genellikle sıfatının ne olduğu bilinmeyen bir kişi ile tüm görüşmelerin yapıldığı,

- Görüşme yapan kişi dışında kimseyi tanımamasına rağmen verilen vekaletnamede bazen 20-30 kişinin vekil tayin edildiği,

- Vekil tayin edilen ve vekaletnamede adı geçen 20-30 kişi arasında genellikle sadece birkaç avukatın olduğu, bu şekilde “işin içinde avukat var” denilerek güven sağlandığı,

- Somut olaya özel bilgiler dikkate alınmaksızın (kusur, maluliyet, rücu, gelir vs.) her dosyada tazminatın alınacağıının söylenildiği, daha da ileri gidilerek taahhütte bulunulduğu, olumsuz ihtimaller hakkında bilgilendirmelerin yapılmadığı,
- Vekaletname verildikten sonra iletişim kurmada, bilgi ve belge almada zorluklar yaşanıldığı,
- Sigorta başvurusu işlemi karşılığında bazen %40-50 gibi çok yüksek oranlardaki ücretlere sözleşme imzalatıldığı,
- İşin bazen sonuna kadar takip edilmediği, sigorta şirketinden az da olsa para alındıktan sonra işin bazen yarıda bırakıldığı, özellikle manevi tazminat davalarında vatandaşın yeni ve başka bir avukatla kalan haklarını takip etmek zorunda kaldığı,
- Maluliyet raporlarının alınmasında bu tür şirketlerin bazı hastaneler veya doktorlarla anlaşmalı olduğu, tıbbi literatüre uygun olmayan raporlar alındığı, şeklinde bilgiler edinilmiştir.

3- Kazadan nasıl haberdar oldukları;

Şirketlerin internet sitelerinde de yer aldığı üzere neredeyse her il ve ilçede kurulan temsilcilikler/komisyoncular vasıtasıyla kazadan anında haberdar olmaktadır. “90’inci şubemizi açtık” gibi beyanlarda bulunulduğu görülmüştür. Kimi temsilciler, işin bir kısmını da takip etmekte, kimi temsilciler ise sadece kazayı ve kaza geçiren tarafların isim ve iletişim bilgilerini şirket merkezine bildirmekle yetinmektedirler. Kazanın ve kişisel bilgilerin iletilmesi karşılığında da %10 gibi değişen oranlarda komisyon almaktadırlar. Denetimsiz bırakılan sektörün iyice büyümesiyle birlikte komisyoncu şeklinde çalışan çok fazla sayıda kişinin olduğu, neredeyse küçüklü büyüklü her bölgede bulunan bu komisyoncular sayesinde de farklı farklı çok sayıda şirketin her kazadan haberdar oldukları neticesine ulaşılmıştır. Kazalara ilk müdahale eden asker, polis, sağlık görevlileri gibi kamu görevlilerinin de artık komisyon karşılığında bu tür şirketlerle birlikte çalıştıkları tespit edilmiştir. Menfaat karşılığında kişisel bilgilerin paylaşıldığı ve iddianamelerin fotoğrafının iş takipçisine gönderilmesi karşılığında adliye katibine komisyon verildiği bilinmektedir. Jandarma ya da polisin kazayı, komisyon aldığı iş takipçisine hemen bildirmesi halinde küçük ücretler ya da %10 gibi komisyon aldığı duyumlar arasındadır.

Normal bir vatandaşın dahi bu işlere girerek ya “komisyonculuk” yapmaya başladığı ya da komisyon karşılığında zarar görenleri komisyonculara yönlendirdiği, böylelikle “komisyonculuk” zihniyetinin topluma yayıldığı, akrabalara yapılan geçmiş olsun ya da başsağlığı ziyaretlerinin kazanç ziyaretlerine dönüştüğü, toplumumuzun bu yönüyle de yozlaşma içerisine girdiği işin vicdan sızlatan başka boyutlarıdır.

Ancak bazen kazadan hemen sonra değil de birkaç ay veya daha fazla uzun bir süre sonra zarar gören veya yakınları ile irtibata geçildiği de görülmektedir. Bu durumda bazı kazaların merkezden bir şekilde öğrenildiği sonucu çıkmaktadır. Bu ise ilgili sigorta şirketinin genel merkezindeki görevlilerinin bu tür şirketlere bilgi vermesi ile mümkündür. Zira, kazadan sonra uzun süre hiçbir irtibat kurulmamış olan mağdur veya yakınlarının uzun süre sonra aranılması, tüm kazaların tek tek ara ara elden geçirildiğini, dosyalarının incelenerek tazminat çıkabilecek dosyaların/kazaların sigorta şirketlerince bu tür şirketlere bildirildiğini göstermektedir.

Ayrıca büyüyen bu sektörle birlikte topluma, kurumlara da komisyonculuk zihniyeti iyice yayılmış bulunduğundan örneğin İstanbul Adli Tıp Kurumu Başkanlığı’na sakatlık raporu için dava dosyası gönderildiğinde, dosyanın davacısının “Cuma günü İstanbul’da burada muayeneniz varmış, biz sizin otel, yemek, ulaşım tüm masraflarınızı karşılayacağız, geldiğinizde görüşelim” denilerek arandığı, bu şekilde İstanbul Adli Tıp Kurumuna giden dosya ve dosyanın tarafları hakkında da kurum çalışanları tarafından bu tür şirketlere bilgiler verildiği, artık birçok

kurumun verilen komisyon karşılığında bu tür şirketlerle birlikte hareket ettiği, sadece mağdura ait isim ve iletişim bilgilerini vermekten ibaret olan eylem karşısında çok çok kolay yoldan ve yüksek miktarlarda komisyon geliri elde edildiği de tespit edilmiştir. Özellikle hastane ve adli tıp kurumları ya da üniversitelerin adli tıp kürsülerinin personelinin iş takipçilerine komisyon karşılığında bilgi verdikleri ve vatandaşları bu iş takipçilerine yönlendirdikleri duyulmaktadır.

4- Vatandaşların nasıl zarara uğratıldıklarını izah edecek olur isek;

Bu tür hizmette bulunan şirketler ortaya koydukları uygulamalarla adalete, vatandaşlara zarar vermektedirler. Vatandaşlar, büyük maddi hak kayıplarına uğramaktadırlar. Esasen zarara uğrayanların hakları hukukçu olmayan kişi ve şirketler tarafından takip edildiği için vatandaşların büyük hak kayıpları yaşaması kaçınılmazdır. Ancak teknik olarak da verilen zarara ilişkin birkaç hususa değinmek istiyoruz. Şöyle ki;

İşin takibi, hiçbir hukuk etiğini almamış yetkisiz ve bilgisiz kişilerce yapıldığından bazen gereksiz işlemlerin yapıldığı ve süre kaybına neden olunduğu, bazen de asıl talep edilmesi gereken hakların talep edilmediği, sigorta şirketlerinin talep ve kararlarına, teklif ettikleri ödeme tutarlarına biat edildiği görülmüştür. Bu şirketlerin amacı, mağdurların tazminat alacaklarını tam olarak tahsil etmek değil, kendilerini tatmin edecek bir miktarda ücret kazanmaktır. Hem bu nedenle hem de bilgi eksikliği nedeniyle gerçekte uğranılan gerçek zararın çok altında bir miktara dosyayı kapatmaktadırlar. Örneğin, gerçek zararın 150.000,00 TL. olduğu bir başvuru dosyasında 70.000,00 TL. tahsil edilerek dosya sonlandırılmaktadır. Bu yetmezmiş gibi bir de fazlaya ilişkin hakları da kapsayacak şekilde sigorta şirketlerine ibranameler verilmektedir. Yine bir poliçede birden fazla teminat (bedeni, manevi, İMM, koltuk sigortası gibi) bulunmasına rağmen sadece bir teminat dahilinde yapılan ödeme nedeniyle tüm poliçeden kaynaklanan hak ve alacakları kapsayan ibranameler verilmektedir. Bu durumlar vatandaşların büyük hak kayıpları yaşamasına neden olmaktadır.

Bu tür şirketlerin avukatları olsa da ve bu avukatlar şirketler tarafından uzman avukat olarak tanıtılsa da avukatların uzman olmadığı, kaldı ki her dosyayı avukatın incelemediği bilinmektedir. Dolayısıyla hasar şirketlerinin takip ettiği dosyalarda tam anlamıyla bir avukatlık hizmeti kesinlikle sunulmamaktadır. Kaldı ki 30 avukatımız var iddiasında bulunan şirketin avukatları şikayet edildiğinde, neredeyse tamamının *“ben yetki belgesi ile birkaç duruşmasına girdim, ben şirketin avukatı değilim”* şeklinde savunmaların görüldüğü, dolayısıyla ne avukat sayısı anlamında ne de uzmanlık anlamında yine doğruların söylenilmediği, vatandaşların her yönden kandırıldığı tespit edilmiştir. Şirketin de avukatının da tek amacı, 100’lerce dosyada, emek harcanmadan, dava ile uğraşmadan, en kolay yoldan ve kısa sürede rakam ne olursa olsun bir ücret kazanmaktır. Vatandaşın hakkının ne kadar olduğu önemsenmemektedir. Bu tür şirketler tarafından açılan davaların da genellikle sadece maddi tazminat talebine ilişkin olarak sigorta şirketine karşı açıldığı görülmüştür. Manevi tazminatlar ile ya da işleten ve sürücülerle ilgilenmeden doğrudan paranın tahsilinin kolay olduğu sigorta şirketine karşı işlem yapıldığı, manevi tazminat gibi bir kısım hakların takip ve talep edilmediği görülmüştür. Dolayısıyla bu tür şirketler tarafından hukuki tüm hakların takibi söz konusu değildir. Kısa ve kolay yoldan para kazanmak amaçlanmaktadır. Davanın uzaması halinde vatandaş, başka bir hasar şirketine/simsara veya hasar şirketi avukatına kaptıracak! düşüncesiyle dosyayı hızlı bir şekilde sonlandırmak, öncelikli ve en önemli amaçlarıdır.

Hasar şirketlerinin takip ettiği ve neticelendirdiği çok sayıdaki örnek dosyanın komisyonumuz tarafından incelenmesi neticesinde, gerçek zarar tutarlarının çok çok altında ödemelerin yapıldığı, ibranameler verildiği, vatandaşların nasıl büyük ve telafisi imkansız zararlara uğratıldığı tespit edilmiştir.

Diğer bir sorun da bu tür hizmetlerin bu tür kişi ve şirketlerce yapılmasının sigorta şirketlerinin menfaatine olmasıdır. Zira, içtihatlarla ve uygulamalara aykırı bir şekilde sigorta şirketlerince yapılan hesaplama yöntemi (hesaplama 01.06.2015 öncesine kadar Yargıtay'ın kabul etmediği ve de uygulamada da kullanılmayan CSO tablosunun kullanılması, hesaplamanın müşteşarlık nezdinde tutulan aktüerler siciline kayıtlı aktüerler tarafından yapılması, %3 teknik faizli hesaplama gibi) neticesinde sigorta şirketleri gerçek zararın çok çok altında bir rakamla dosyayı kapatma imkanına kavuşmaktadırlar. Bu nedenlerle sigorta şirketleri de ister istemez işin içine girmekte ve bu başvuruların bu tür şirketler tarafından yapılmasından memnuniyet duymaktadırlar. Kısacası, sistemin bu tür kişi ve şirketlere kayması sigorta şirketlerinin işine gelmektedir. Sigorta şirketleri, uygulama ve içtihatlardan ziyade 2010/4 sayılı genelge gibi hukuka, içtihatlarla ve uygulamaya aykırı ancak kendi menfaatlerine olan uygulamaları kabul etmektedirler. Sigorta şirketlerinin bu tür haksız uygulamalarına itiraz etmeden başvuru işlemlerini yapan şirketler haliyle vatandaşların hak kayıpları yaşamasına neden olmaktadır.

Sigorta şirketlerinin yaptıkları ödemelerin yetersiz bulunarak birçok davanın açıldığı ve neticede de sigorta şirketlerinin yaptıkları ödemelerin yetersiz olduğunun anlaşıldığı sayısız dava dosyası bulunmaktadır. Yukarıda arz ettiğimiz üzere uygulamada kabul edilen hesaplama yöntemi ile sigorta şirketlerince kabul edilen hesaplama yöntemi farklıdır. İşte bu teknik hususlardan bihaber olan yetkisiz kişiler, sigorta şirketlerinin hesaplamalarını itirazsız kabul ederek vatandaşların gerçek zararlarının çok çok altında bir tutarı tahsil ederek vatandaşları zarara uğratarak dosyayı ibraname vererek kapatmaktadırlar.

Zarar miktarını tam olarak tahsil etmeden dosyayı kapatmalarından sonra ise zarar görenlere ne bakiye alacak hakkında, ne fazlaya ilişkin haklar konusunda, ne de sorumluluğu daraltan ya da kaldıran sözleşmelerin geçersizliği veya iptale tabi olması konusunda (TTK.m.853-854, KTK.m.95-100-111, Karayolu Taşıma Kanunu m.29) haliyle hiçbir bilgilendirme yapmadıkları/yapamadıkları, bu şekilde vatandaşların tazminat haklarının tamamını aldıklarını zannetmelerine ve fazlaya ilişkin hakların takipsiz bırakılmasına yol açtıkları anlaşılmıştır.

Vatandaşların maddi zararlarına ilişkin hukuki bilgi ve tecrübe gerektiren takip ve dava işlemleri hukukçu olmayan iş takipçileri ile takip edilmektedir. Oysa ki maddi zarar, kişinin kusuru, geliri, yaşı, bakiye ömrü, evlenme ihtimali, destek süresi, destek payları gibi hususlar çerçevesinde ancak hukukçular tarafından bilinebilecek ve ortaya konulabilecek çok teknik ve de hukuki konulardır. Hukuki bir konuda avukat olmayan kişilerin faaliyette bulunmaları Avukatlık Kanunu'na aykırı olduğu gibi adaletin ehil ve yetkili olmayan kişilere teslim edilmesine, vatandaşların büyük zararlara uğramasına neden olmaktadır.

Bu işleri takip noktasında yetkisi tartışılmayacak olan avukatlar dahi reklam yasağı, büro dışında danışma yasağı, %25'ten fazla ücret alma yasağı, Disiplin Soruşturması ve Kovuşturması, eylemin ceza kanunları mucibince suç teşkil etmesi halinde Ağır Ceza Mahkemelerinde yargılanması gibi yasal ve etik kısıtlamalarla kısıtlanmış, sorumluluklar yüklenmiş iken yetkisiz şirketlerin hiçbir kısıtlamaya tabi olmadan her türlü reklamı yapabilmeleri, vatandaşları zarara uğrattıklarında sorumluluklarının bulunmaması ya da zararın bu tür şirketlerden tahsil edilmesinin güçlüğü, bu tür şirketlerle sağlıklı bir iletişim kurulamaması, sıkıntılar çıktığında muhatap dahi bulunamaması da izah edilemeyecek başkaca çelişkilerdir. Avukatların kayıtlı bulunduğu baro bölgesi dışında süreklilik arz edecek şekilde dava alması yasak iken tüm ülke genelinde faaliyet gösteren hasar şirketlerine tanınan bu imkan bizleri rencide etmektedir. Görüleceği üzere; yetkisi bulunduğu tartışmasız olan avukatlar dahi birçok

kural ile kısıtlanmış iken, tamamen yasak bir alanda faaliyet gösteren bu tür şirketlerin kural tanımaz şekilde hareket etmeleri ve daha da önemlisi buna dur denilmemesi izah edilemeyecek bir durumdur.

Şirketler, her ne kadar şifahi beyanlarında ve internet sitelerinde temsilcilerimiz vasıtasıyla yurt geneline yayılmış hizmet ağıımız bulunmaktadır deseler de yapmış olduğumuz savcılık şikayetleri neticesinde internet sitelerinde isim, adres, mail, telefon bilgileri yazılı bulunan temsilcilerin savunmaları alındığında, *“ben şirketin temsilcisi değilim, haberim dahi yok”* şeklinde savunma verdikleri, şirketlerin hiçbir konuda doğru beyanda bulunmadıkları görülmüştür. Gerçeklere aykırı birçok beyan ve tutuma dair somut bilgi ve belgeler elimizde bulunmaktadır. Konunun çok teknik bir konu olması hasebiyle de vatandaşlar zarara uğradığını dahi bilmemektedirler ancak birçok vatandaşın da bu konuda büyük mağduriyetler yaşadığını zaman zaman görmekteyiz.

Şirketlerin internet siteleri incelendiğinde, açık bir şekilde avukatlarla birlikte hareket edildiği (Avukatlık Kanunu m.48 ve 63/3) beyan edilmektedir. Hasar şirketlerinin neredeyse tamamı, bu konuda piyasada çok dolandırıcı, simsar olduğunu, kendi şirketlerinin ise ülke genelinde binlerce dosyayı sonuçlandıran güvenilir bir şirket olduğunu söyleyerek esasen piyasada çok dolandırıcı olduğuna işaret etmektedirler ancak kendilerinin de diğerlerinden hiçbir farkı yoktur. Vatandaşları kapma! zihniyetiyle adeta yarış içerisinde dirler.

Avukatların gelirlerinin vergilendirilmesi ve takibi kolaydır. Ancak bu tür şirketlerle birlikte çalışan avukatların vergi mevzuatı yönüyle takibi de zordur. Zira, ücretin ne kadarını şirketin aldığı, ne kadarını ise avukatın aldığının tespiti zordur. Hasar şirketlerinin gelirlerinin ise vergilendirilmemesi ya da en azından takibinin zorluğu da vergi açısından dikkate alınması ve değerlendirilmesi gereken önemli bir başka konudur.

Yapmış olduğumuz savcılık şikayetlerinin bir kısmında dava açılmış ancak şikayetlerimiz çoğunlukla takipsizlik kararları ile neticelenmiştir. Savcılık makamları, meseleyi daha ziyade evrak takibinden ibaret görmekte, bu evrak takibini de sadece avukatların yetkili kılındığı hukuki bir iş olarak görmemektedirler. Oysa ki evrak takibi ve başvuru neticesinde tazminat hukuku, tüm yönleriyle ortaya çıkmaktadır. Bir zararın tazminata konu teşkil edip etmeyeceği, tazminatın kimlerden talep edilebileceği, tazminat miktarının tespiti, sigorta poliçelerindeki teminatlar ve bu teminatların kapsamı, sorumluluk hukuku, müşterek ve müteselsil sorumluluk, rücu hususları, ibranameler tartışmasız hukuki konulardır. Kimden, kimler, ne kadar talepte bulunabilir? ve talebin sonucu ancak hukukçu tarafından değerlendirilebilecek hukuki konulardır. Kaldı ki iş evrak takibi ile kalmıyor, işin davaya dönüşmesi halinde komisyon/menfaat ilişkisi kurulan avukatla birlikte avukatlık ücretini paylaşarak davalar da takip ediliyor. İşin davaya dönüşmesi halinde bu tür şirketlerin işten el çekmediği halin icabından bellidir. Ancak savcılık makamları zarf içine konulup sigorta şirketine evrak göndermekten ibaret gördükleri eylemler hakkında delilleri dahi araştırmadan savunmalar ile yetinmekte ve takipsizlik kararları vermektedirler. Biz, işin hukuki bir iş olduğu ve ancak avukat tarafından yapılabileceği konusunda kesin kanaat sahibi isek de uygulamada “hukuki iş” nedir tartışması yaşandığı da bir gerçektir. Bu nedenle de yasal düzenlemelere de ihtiyaç bulunmaktadır. Aynı şekilde aynı vekaletnamede avukat olanla olmayanların yer almasının yasaklanması, bu konuda noterlere yasak konulması, neyin hukuki iş olduğu konusunda uygulamadaki sıkıntıları bitirecek şekilde daha açık yasal değişiklikler yapılması, neyin hukuki iş olduğu konusunda tereddüt yaşanması halinde Adalet Bakanlığı’ndan görüş sorulması gibi hususlar da sıkıntıların çözümü kapsamında değerlendirilebilir.

İş takipçilerinin vekaletname sistemi şu şekildedir: Farklı barolara kayıtlı çok sayıda avukata vekaletname alınmaktadır. Aynı zamanda avukat olmayanlar da avukatlık vekaletnamesinde yer almaktadır. Bunun amacı ise ya azil halinde vatandaşa çok masraf çıkması ve vatandaşın azilden vazgeçmek zorunda kalması, ya da çok sayıda ve farklı illerde avukatımız var görüntüsü verilerek kurumsal ve güçlü bir şirket algısı oluşturulmasıdır. Ancak edindiğimiz bilgi ve tecrübeye göre vekaletnamede adı geçen birçok avukatın o kazadan, vekaletnameden ve vatandaşın haberi olmayabiliyor. Hasar şirketleri, avukata ihtiyacı olmadığı o vekaletname ile sigorta başvurusunu yapıyor, tazminatı tahsil ettiğinde avukata ücret ödemiyor, ancak dava açmak zorunda kalınır ise avukata mecburen iş teslim ediliyor ve ücret paylaşılıyor. Bazen de tek bir avukatın şirketin avukatı olduğu, o avukatın birden fazla farklı barolardaki avukat arkadaşlarına vekaletname çıkarttığı, diğer avukatların ise birçok olaydan/vekaletnameden habersiz oldukları görülmüştür. Hasar şirketlerinin avukatları savcılık makamına ya da kayıtlı bulunduğu baroya şikayet edildiğinde *“benim ne vekaletten ne de kazadan haberim var”* şeklinde savunma yaptıkları, bu savunmanın da bazen gerçekten doğru olduğu öğrenilmiştir. Vatandaşlarla görüşüldüğünde çoğu zaman avukat ile görüşülmediği de öğrenilmiştir.

Bu nedenlerle noter vekaletnamelerine ilişkin olarak aşağıdaki çalışmaların yapılması gerektiği değerlendirilmiştir.

a. Avukata vekaletname çıkartılmak istenildiğinde noter tarafından sistemden avukata ya rızası olup olmadığı hakkında SMS gönderilmesi ya da en azından bilgi SMS’i gönderilmesi. Bu şekilde şikayet edilen avukatların *“haberim yoktu”* şeklindeki savunmalarının önüne geçilmesi, bu tür şirketlerle birlikte çalışan avukatların kesin ve net olarak tespit edilmesi mümkün olabilecektir.

b. “Leh ve aleyhimde açılmış davalar...” diye başlayan bir vekaletnamede, avukat olmayan bir kişinin ismi yer alamaz. Bu konuda noterlere yasak getirilmeli, kanunun emredici düzenlemelerine aykırı vekaletname tanzim etmelerinin önüne geçilmelidir. Zira, avukat olmayanlara bu tür yetkilerin vekaletname ile verilmesi, aşağıda arz edilen mevzuat hükümlerine açıkça aykırıdır. Hatta vekaletnamelerde avukat olmayanlara verilen avukatlık yetkileri suç olarak kabul edilmiştir. Nasıl ki noterler, ameliyat yapma yetkisi diye doktor olmayan bir kişiye vekaletname düzenleyemez, mesleki etik kurallarına da aykırıdır, bu tür avukata tanınan yetkiler de başkasına tanınamaz ve noterin bu tür vekaletnameleri düzenlemesi disiplin soruşturmasını gerektirir.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu ile Avukatlık Kanunu’nun ilgili hükümleri:

1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun “Yalnız avukatların yapabileceği işler” başlıklı 35. maddesindeki *“Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir. ..”* hükmü ile yalnız avukatlar tarafından yapılabilecek işler belirtilmiştir.

Avukatlığın amacının belirtildiği **Avukatlık Kanunu’nun 2.maddesindeki** ifadeden, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıklarda her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sadece avukatın yetkili olduğu sonucu çıkmaktadır.

Türkiye Barolar Birliği Avukatlık Kanunu Yönetmeliği’nin “Yalnız Avukatların Yapabileceği İşler” başlıklı 14.maddesi: *“Dava açmaya yeteneği olan herkes kendi davasına ait evrakı düzenleyebilir, davasını bizzat açabilir ve işini takip edebilir.*

Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem ve yargı yetkisini taşıyan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek yalnız baroda kayıtlı avukatlar tarafından yapılabilir.

Yukarıda belirtilen konularda, avukatlar dışında hiç kimse evrak düzenleyemez ve takipte bulunamaz. Bu konularda iş takibi yapamaz.”

Avukatlık Kanunu’nun “Avukatlık yetkilerinin başkaları tarafından kullanılmaması” başlıklı 63.maddenin 3.fıkrasında belirtildiği üzere “Avukatlık yapmak yetkisini taşımadıkları halde muvazaalı yoldan alacak devralarak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar...” hükmü mevcuttur.

Avukatlık Kanunu’nun “Avukata çıkar karşılığında iş getirme” başlıklı 48.maddesinde “Avukat veya iş sahibi tarafından vadolunan veya verilen bir ücret yahut da herhangi bir çıkar karşılığında avukata iş getirmeye aracılık edenler ve aracı kullanan avukatlar altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu eylemi yapanlar memur iseler, verilecek hapis cezası bir yıldan aşağı olamaz.” hükmü mevcuttur.

Avukatlık yetkilerinin vekaletnamelerde avukat olmayanlara verilmesi yasaktır ve noterlere bu konuda yasak getirilmelidir.

c. Avukatlık vekaletnamesinde avukat dışında kimse yer almamalıdır. Bunun aksi, uygulamada iş takipçileri ile avukatların menfaat karşılığında birlikte çalışmasına sebebiyet vermektedir.

d. Avukatlık vekaletnamesinde 15 farklı barodan 20 farklı avukata vekaletname verilmesine yasak/sınır getirilmelidir. Örneğin aynı bürodaki avukatlar için sınır olmamalı, ancak en fazla iki farklı bürodaki avukatlara vekaletname çıkartılabilmelidir. Yasak ya da sınır, yetki belgeleri ile çözüme kavuşturulmalıdır. Çok sayıda vekil tayin edilmesi ve farklı adresler olması azilnamade vatandaşın karşısına ciddi bir maddi külfet getirmektedir. Vatandaşın azil hakkı zımnen elinden alınmaktadır.

e. Noterlerin tanzim ettikleri vekaletnamelerde, hangi yetkilerin sadece avukatlara tanınabileceği, avukat olmayan kişilere hangi yetkilerin verilebileceği net olarak ortaya konulmalıdır. Esasen kanuni düzenlemeler açık iken uygulamada bunlar tartışma konusu olduğu için yetkilerin net bir şekilde ortaya konulması gerekmektedir. Noter’in tereddüt yaşamaması halinde TBB. ve Adalet Bakanlığı’ndan görüş sorma zorunluluğu getirilmelidir.

f. Bilgi havuzu sistemi kurulmalı ve bilgilere TBB. ulaşabilmelidir. İş takipçisi şirketleri, çoğu işlerini avukat yardımı almaksızın yapamamaktadırlar. Bu nedenle kanuna aykırı çalışan “avukatlarla mücadele” büyük bir öneme sahiptir. Bunun tespiti için de avukatların hangi illerden vekaletname aldığına tespitine yönelik bilgi havuzu sistemi kurulmalı ve kanuna aykırı çalışanların tespiti kolay olmalıdır. TBB.’nin ulaşabileceği bilgiler, kişisel özel bilgilerden ziyade, avukatın hangi il, hangi noterde, kısacası ülke genelinde hangi tarihlerde kaç vekaletname aldığı gibi avukatın kontrolünü, denetimini sağlayacak ölçüde olmalıdır.

e. Davayla, kazayla ilgili bir hakla ilgili alacağın temliki (avukat olsa dahi) yasaklanmalıdır. Avukatlık ücretinin zaten hakkın kendisine ilişkin olamayacağı, avukat için disiplin suçunu gerektirdiği bilinmektedir. Ancak hasar şirketleri, alacağın %20’si-%30’u gibi

farklı oranlarda alacağı temlik almaktadırlar. Bunu da noter vekaletnamesi ile aldıkları görülmektedir. Yetkisi tartışılmayacak avukat için dahi temlikname almak disiplin suçu iken, hasar şirketlerinin temlik alabilmesi mümkün olmamalıdır. Temlikname ile olası azil halinde avukatlık ücreti hasar şirketi tarafından garantiye alınmış olmaktadır. Bu amaçla temlikname karşımıza çok çıkmaktadır. Hasar şirketi veya avukatı, bu temlik nedeniyle vatandaşı kendisine bağlamakta, vatandaşın azil hakkının önüne geçilmektedir. Bu temlik meselesi kesinlikle yasaklanmalı, noterler bu konuda da uyarılmalıdır.

g. Dava yetkilerinin dışında evrak takibi konusunda da iş takipçilerine yetki verilmemelidir. Yukarıda arz ettiğimiz üzere, iş takipçileri sigorta şirketlerinin teklifleri ile yetinmekte, 100'lerce başvuru dosyasında tek amaç para almak olmakta, vatandaşın o anki veya bakiye hakları konusunda bilgilendirme yapılmamakta ve vatandaş zarara uğramaktadır. Bakiye alacak, sorumluluk hukuku, ibra tamamen hukuki konular olduğundan iş takipçilerinin yaptıkları iş (davanın olmadığı dosyalarda) sadece evrak takibinden ibaret görülmemelidir. Atılan imzalar yukarıda arz edilen tüm hukuksal süreci ve hakları yakından ilgilendirmektedir.

Noter vekaletnameleri ile ilgili şimdilik taleplerimiz bu şekildedir. Bunun dışında;

a. Cumhuriyet Başsavcılıklarına yazı yazılarak iş takipçilerinin ve onlarla menfaat karşılığı birlikte çalışan avukatların eylemlerinin 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 48 ve 63/3 maddelerine aykırılık teşkil ettiği, bu konularda yapılan şikayetlerin soyut iddia gerekçesiyle detaylıca soruşturulmadan takipsizlik kararları verildiği belirtilerek, konunun yukarıda belirtilen kanun maddeleri çerçevesinde değerlendirilmesi ve soruşturulması gerektiğinin bildirilmesi, ayrıca kalem personelinin dosya ve kişi bilgilerini hasar şirketlerine dağıtmasının engellenmesinin istenilmesi,

İnternet sitesinde açıkça avukatları ile birlikte dava takip ettiklerini belirtilen ve bu şekilde açıkça Avukatlık Kanunu'nun 48 ve 63/3 maddelerine aykırı hareket ettiğini kabul eden internet sitelerine erişiminin engellenmesi kararı verilmesi,

Eylemlerin Avukatlık Kanunu'na aykırı olup olmadığı hususunda savcılarca bazen polis kriminal incelemesi raporu isteniliyor ve polisin el konulan belge ve bilgisayarlar üzerinde yaptığı inceleme neticesinde "suç unsuruna rastlanmamıştır" raporu ile takipsizlik kararları veriliyor. Eylemlerin suç teşkil edip etmediği hakkında bilirkişi raporu alınacak ise de üniversitelerin hukuk fakültesi öğretim görevlilerinden rapor alınması gerektiğinin belirtilmesi,

b. İçişleri Bakanlığı'na ve Sağlık Bakanlığı'na ilgili birimlere dağıtılmak üzere yazı yazılarak; kazazede veya yakınlarının isim, soyad, telefon, adres gibi kişisel bilgilerinin ve kazaya ilişkin plaka, olay yeri inceleme tutanağı, kaza tespit tutanağı, polise bilgileri gibi bilgilerin 3. şahıslara komisyon karşılığı olaya müdahale eden görevliler tarafından hemen dağıtıldığı, kazadan daha birkaç saat geçmeden ülkenin farklı noktalarından çok sayıda kişi tarafından kazazede ya da müteveffa yakınlarının aranılmaya başlandığı yönündeki şikayetler konusunda uyarılarak kişisel bilgilerin ve kazaya ilişkin bilgilerin kimse ile paylaşılmamasının istenilmesi, bu konuda ilgililerin uyarılmasının istenilmesi, ilgili personelin bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi, vatandaşların özel bilgilerinin ve dosya bilgilerinin paylaşılma ihtimali bulunan adli tıp kurumlarının, üniversitelerin adli tıp kürsülerinin, hastanelerin ve olaya müdahale eden emniyet ve jandarma görevlilerin bu konularda özellikle uyarılması, aksi durumda TCK. kapsamında ve idari soruşturma kapsamında gereğinin yapılması,

c. Yine aynı kurumlardaki personelin, vatandaşları iş takipçilerine yönlendirmesinin engellenmesi, hastaneye gelen kazazede ya da yakınlarına hemen ulaşmak için iş takipçilerinin hastanede gezmelerinin engellenmesi,

d. Avukatlık vekaletnamesinde iş takipçilerine (avukat olmayanlara) verilen vekaletnamelerdeki yetkilerin geçersiz olduğuna, vekaletnamelerin Avukatlık Kanunu'na aykırı olduğuna ve suç unsuru olan bu vekaletnamelerle işlem yapılmaması gerektiğine dair Yargı mercilerine, sigorta şirketlerine ve ilgili diğer kurumlara yazı yazılması, bu tür vekaletnamelerin görülmesi halinde suç duyurusunda bulunulmasının istenilmesi,

e. Vatandaşların iş takipçilerine yönelmesinin engellenmesi için aydınlatıcı, bilgilendirici kamu spotlarının hazırlanması,

f. Avukatlık Kanunu 48 ve 63/3 maddelerindeki yaptırımların daha da ağırlaştırılması, bu konudaki disiplin cezalarına yönelik yasal değişiklikler yapılması,

g. Gerekli görülmesi halinde hasar şirketlerine vekaletname veren vatandaşlardan birkaç tanesinin rastgele seçilerek yaşadığı süreçle ilgili dinlenilmesi.

SONUÇ : Böyle bir konuda çalışma yapmamızın maksadı, yetkili olmayan kişiler tarafından yürütülen bu faaliyetlerin nasıl yürütüldüğünü, adalete verilen zararı, vatandaşların ne gibi hak kayıplarına uğratıldıklarını, savunmasız bırakıldıklarını, toplumun komisyonculuk/çıkarıcılık zihniyetiyle nasıl yozlaştığını ortaya koyabilmek, kamuoyunda bilinç oluşturabilmek ve bu tür faaliyetlerin önlenmesini temin etmektir.

Konunun önemine binaen Bakanlık yetkilileri ile Komisyonumuz üyelerinden oluşan özel bir ekip kurulması ve sorunların tespiti ile çözümü konusunda ortak hareket edilmesi, Bakanlık desteğinin sağlanması da elzemdir.

Sorunların devasa boyutlara ulaştığı ve hasar şirketleri ile yapılan mücadelede organizasyon sıkıntısı olduğu da düşünüldüğünde artık Baroların bireysel mücadele etmemeleri gerektiği, tüm mücadelenin tek bir elden/merkezden komisyonumuz tarafından yürütülmesi gerektiği, bu nedenle Barolardan bilgi ve belge anlamında destek istenilerek tüm mücadelenin tek bir elden komisyonumuz tarafından yapılması gerektiği, etkin bir mücadelenin ancak bu şekilde mümkün olabileceği kanaatine varılmıştır.

Saygılarımızla arz ederiz. 12.04.2019

TBB. YÖNETİM KURULU ÜYESİ
TBB.SİMSARLIKLARLA MÜCADELE KOMİSYONU BAŞKANI
AV.GÜLTEKİN UZUNALIOĞLU